

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izbeja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCLOVENECE

Abbonamenti: Mese 18 Lire, Estero mese 20 Lire. Edizione domenica anno 34 Lire. Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 898 Nasprotni pritisk v Egiptu zadržan

Napadi osnih letal na angleško-ameriške pomorske sile — Pet angleških strojev sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Egiptu je bil nasprotni pritisk na italijansko-nemško jedinice, ki si ustanavljajo nove položaje, zadržan v sridnih bojih; v letalskih dvobojih so nemški lovci sestrelili 5 angleških strojev.

V zahodnem Sredozemlju so se uspešno nadaljevali napadi osnega letalstva na angleško-ameriške pomorske sile.

To noč so sovražna letala spuščala razdralne in zažigalne bombe v okolici Cagliari in povzročila nekaj škode na hišah v Uti; ena oseba je mrtva, šest pa je ranjenih.

Rim, 10. nov. AS. Angleški letalski minister je priznal, da je protiletalska obramba med zadnjim napadom na Genovo setsrelila 5 letal. Razbitine dveh letal so našli na obali. Med njimi so spoznali enega novozelandskega letalca. Ostali stroji so padli v morje. Neki angleški pilot je izjavil, da je bila protiletalska obramba v Genovi pri zadnjem napadu mnogo močnejša kakor 2. septembra.

Italijanske izgube v oktobru

Rim, 10. nov. AS. Vrhov. poveljstvo oboroženih sil poroča:

Izgube, ugotovljene v oktobru ter tiste, ki jih ni v prejšnjih seznamih in za katere so do 31. oktobra došle predpisane listine ali imena, znašajo:

Egipt: padlih 560, ranjenih 447, pogrešanih 317;

Rusija (13. seznam): padlih 277, ranjenih 692, pogrešanih 103;

Balkan: padlih 388, ranjenih 466, pogrešanih 168.

Mornarica: padlih 56, ranjenih 118, pogrešanih 246;

letalstvo: padlih 70, ranjenih 44, pogrešanih 30.

Seznami padlih bodo objavljeni v posebnem dodatku lista »Oborožene sile«.

Slavnim bojevnikom in njihovim rodbinam velja ganjena, nevenljiva hvaležnost domovine.

Junaški odpor italijanskih divizij v Afriki

Rim, 10. nov. AS. Vsi časniški in radijski angleško-ameriški dopisniki iz Kaira so prisiljeni izkazati čast hrabrosti italijanskih pehotnih divizij, ki so bile zaposlene na južnem delu bojnih črt pri El Alameinu v začetku bitke, ki se vedno poteka. Kakor se bo vsakdo spominjal, se te divizije v prvih dneh napada niso umaknile niti za korak, in ko se je boj na severu začel premik na druge postojanke, so še dolgo in prav do konca koncev držale lastne postojanke zoper ponovne

Nemška letalska zmaga nad Rokavom

Berlin, 10. nov. AS. Neki nemški vojni dopisnik je objavil podrobnosti o zadnjem poskusu angleške letalske napada na Rokavski preliv, pri katerem je sovražnik zgubil 2 letelji trdnjavi in 9 Spitfirejev. Časnikar poudarja, da so se na nemški strani takoj, ko se je zaslilo značilno brnenje sovražnih letalskih motorjev, že dvignili nemški Fokewulfi, ki so že nad obalo prestregli angleška letala. Nemški lovci so se tudi takoj pojavili na bojišču ter gladko prisilili nasprotna letala, da so morala zmetati bombe v morje ali na polje ter se takoj obrniti nazaj. Med Fokewulfi in Spitfireji je prišlo do letalske bitke; Angleži so izgubili 9 strojev; nekaj jih je padlo v morje, drugi pa na francosko obalo. Drugi lovci so zasledovali istočasno letelje trdnjave, ki so se v naglici umaknile, ko so se znebile svojih bomb. En nemški lovec je zadel neko teh velikih letal in ga zažgal. Letelja trdnjave je padla na neko kmečko hišo. Zanjih je bilo 5 članov posadke, ki so se ročili s padalom. Zadata je bila tudi neka druga letelja trdnjave in tej se je posrečilo zbežati zasledovalcem. Ko se je zdelo, da je že na varnem, je nastal na njej požar, letalo je nenadoma eksplodiralo in padlo v morje.

Berlin, 10. nov. AS. Nemška uradna agencija je izvedela, da so nemška letala na Ladoškem jezeru bombardirala in potopila dva velika sovjetska broda, 4 nadalnje pa poškodovala. Bojna letala so napadla tudi neko važno industrijsko podjetje pri Schlüsselburgu. Tri sovjetska letala so bila sestreljena. Na stalingrajskem odseku so nemški letalci bombardirali topniške postojanke vzhodno od Volge. Romunska in nemška bojna letala so napadala rdeči prekrbovalni promet vzhodno in južno od Stalingrada. Nemški lovci so v bojih sestrelili 7 sovjetskih strojev.

Berlin, 10. nov. AS. S pristojnega vira se je izvedelo, da so nemško-zavezniške sile na kavkaskem bojišču večer nadaljevale svoje metodno napredovanje ter vrgele sovražnika iz trdo zavarovanih položajev. Planinci so vdrl v utrdbе, vsake v ekalo, ter prišli 150 ujetnikov. Severnozahodno od Tuapseja so bile obkoljene in uničene znatne nasprotne sile. Tudi na odseku južno od Alagirja se nadaljuje nemški pritisk. Čeprav so snežni viharji ovirali letalsko delovanje, so nemški strelci vdrl v sovjetske postojanke, kjer se boji nadaljuje. V zadnjih 24 urah se je boljševo kom posrečilo dobiti nove rezerve na ta odsek. Kakor pa so dobro poučeni vojaški krogi izvedeli, ta pomoč ni preveč močna.

Rim, 10. nov. AS. »Popolo di Roma« piše: »Napredovanje nemških čet se zmagovito nadaljuje v Kavkazu in odmev Hitlerjevih besed v Monako-

vem je zajel nemške falange na pohodu po kavkaskih gorah med prvimi jesenskimi nevihtami. Ruski odpor v povesod zlomljen. Od obočja okoli Leninograda pa do Elbrusa nemška armada pritiska na sovjetske armade, katerih obupne odzive so vse sproti uničene. Tudi poročila z atlantskega bojišča niso arogantnejša za nasprotnike Osi. 16 natalajnih ladij = 107.000 tonami je bilo potopljenih med ameriškim in afriškimi obalami, med skrajnim severom in južnim rtičem. In te ladje so prevažale dragoceno gradivo«, zaključuje list.

Rim, 10. nov. AS. Agencija Reuter poroča, da se zadnja noč iz poleta na Hamburg ni vrnilo 15 angleških bombnikov.

Izjava nemškega in francoskega poslanika v Parizu o položaju v Severni Afriki

Pariz, 10. nov. AS. Nemški poslanik v Parizu in francoski poslanik de Brinon sta večeraj sklicala italijanske in nemške časnikarje ter časnikarje iz drugih držav, ki so članice trojne zveze. Dala sta jim izjavo o angleško-ameriškem izkrcanju v francoski sev. Afriki. Pregled vojaških novic je dal nemški minister, ki je dejal:

»V noči od 7. na 8. november je iz Gibraltarja odplul ogromen konvoj proti severno afriški obali. Okoli 4 zjutraj je prišlo do izkrcanja vzhodno in zahodno od Orana, pri Alzenu blizu Alžirja pri rtu Matituan in pri Safiju v Maroku. Z izgubami za napadaleca so spodleteli poskusi za izkrcanje v pristaniščih v Alžiru in Oranu.

Med drugim sta v Alžiru bili izgubljeni dve torpedovki. Domnevajo, da štejejo sile, ki jih je pripeljal konvoj dve ali tri divizije. V trenutku izkrcanja je poveljnik posadke v Casablanci Bethuad »kušal nahujskati francoske čete k vstaji, admiral Michael pa ga je dal takoj prijeti. Kaže, da je en bataljon še

Italijansko-nemško bratstvo na egiptovskem bojišču

Berlin, 10. novembra, AS. »Berliner Zeitung am Mittag« poudarja sijajno bratstvo po orožju med italijanskimi in nemškimi četami na egiptovskem bojišču. Potem, ko so osne čete zavzele nove obrambne postojanke, so se lotile taktike, ki naj bi prizadejala nasprotniku čim večje izgube, obenem pa povzročila, da bi se njegove sile razdrobile ob težavah pri preskrbi z orožjem in hrano. V tej taktiki so se Italijani in Nemci pokazali mojstre v vseh dosedanjih bojih v puščavi. Zatorej nemško ljudstvo, z njim pa tudi italijanski narod, mirno pričakuje trdih bojev v bližnjih dneh, ker ve, da bodo italijansko-nemške čete znale poseči v boj z največjim junaštvom, da izpolnijo nalogo, ki jim je bila zaupana.

vedno uporniški. General Nogues je sporočil, da je položaj v Rabatu miren.

Nato je v imenu francoske vlade govoril poslanik Brinon. Poudaril je odgovor maršala Petaina na žaljivo Rooseveltovo poslanico ter poudaril važnost sklepov, ki jih bo sprejela vlada na seji, ki se je sešla ob 18 v Vichyju. Dejal je, da je to odločilni trenutek za zgodovino Evrope in da se bo Francija branila z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago. Dodal je, da so francoska sredstva slabotna, toda da bo Francija prejela pomoč, ki bi ji jo bili drugi pripravljeni dati. Dejal je, da so pomorske jedinice, razporejene po severni Afriki, brž posegle v boj. Nasprotnik je imel nekaj izgub. Francoska oklepna »Jean Barthe« je bila zadeta. Ko je omenjal diplomatski položaj in ustavitve stikov med Francijo in Ziruženimi državami, je potrdil, da je predsednik francoske vlade Laval že dal navodila, da se takoj ustavi sleherno delovanje ameriških konzulov v francoski severni Afriki. Admiral Darlan je v Alžiru, general Weygand pa nasprotno v Vichyju.

Rusija zaman čaka na obljubljeno drugo bojišče

Agencija Stefani je objavila poročila londonških poročevalcev švedskih listov, ki pravijo, da je sovjetski tisk sprejel vojne naslope angleške vojske v Egiptu s precejšnjo ravnodušnostjo. Kakor se je razvidelo iz Stalinovega govora ob 25. obletnici rdeče revolucije, se Rusi mnogo manj zanimajo za bojišče v Afriki kakor pa za drugo bojišče. Rdeči oblastniki je ponovno poudarili nujnost tega drugega bojišča na zahodu, kajti to bi bilo edino sredstvo, da se vsaj na eni strani okrni ogromna vojna izdelava Osi in njen pritisk na vzhodnem bojišču. Lista »Pravda« in »Izvestija« vztrajata na tem in poudarjata pri tem nezvesto Angležev in Amerikancev, ki so požrli dano besedo. 25. obletnica sovjetske revolucije je potekla v mestih doslej še svobodne Rusije in v Moskvi brez večjih proslav in v ozačju, ki je

bilo za zaveznike vse prej kakor pa ugodno. Ulice in hiše so bile okrašene z rdečimi zastavami, torej ni bilo nič takšnega, kar bi spominjalo na bučne proslave prejšnjih časov. Pomanjkanje najnujnejših živil, povrh pa ne preveč pomirjujoče novice z bojišč je vzelo temu slavnostnemu dnevu ves blesk, čeprav se je domača propaganda na vse pretege trudila v nasprotnem smislu. Na Kavkazu gre Sovjetom silno zanič. Poročila, ki prihajajo s tega bojišča, povedo, da se Rusi stalno umikajo v gore, neposredna nevarnost pa grozi tudi petrolejskim vrelcem. Ponovni kriki po drugem bojišču dokazujejo, da je sovjetsko glavno poveljstvo v zagoni in da je nezadovoljno z libijsko ofenzivo, ki ni niti za malenkost omilila silnega pritiska nasprotnika in ni zmanjšala pritiska na Stalingrd in Kavkaz.

Mladost in življenjska sila Italije

Köln, 10. nov. AS. »West Deutscher Beobachter« poroča, da je imela Italija 1. septembra letošnjega leta 45.575.000 prebivalcev in ugotavlja, da je v zadnjih 12 letih znašal povprečni prirastek 382.000 na leto. V demografskem oziru se Italija nahaja med največjimi državami na svetu. Prekosila je že Francijo in bo kmalu prekosila Anglijo. Njej pripada bodočnost, ker je mlada in življenjska.

Japonska bo podpirala Vichy

Tokio, 10. nov. AS. Agencija Domei poroča, da je japonski zunanji minister izdal izjavo, v kateri popolnoma odobrava zadržanje v chijeske vlade, ki pravično odklanja napad Združenih držav proti Franciji. Minister je dodal, da je washingtonska preteza, ki naj opraviči napad, brez vsake podlage in da nosijo moralno in mednarodno odgovornost za vse kar se dogaja. Združene države, Japonska bo zato popolnoma podpirala vichijsko vlado.

Nova danska vlada

Kopenhagen, 10. nov. AS. Danska vladna kriza, ki je imela za posledico odstop predsednika

vlade Buhla, ministra za vere Ligerja, finančnega ministra Handersena in notranjega ministra Kristensena, je rešena. Novo vlado je sestavil Seavenius, ki je prevzel tudi zunanje ministrstvo. Novi ministri so: notranji minister Orgen Jorgensen, verski minister Holbuel, finančni minister Kofoed, prosvetni minister Kristensen, prometni minister Egdalder in minister za socialno politiko Hansen. V vladi sta ostala delovni minister Kjarbel in gradbeni minister Gunarr Larsenen.

Novi japonski poveljnik v kitajskih vodah

Tokio, 10. nov. AS. Mornariško ministertvo sporoča, da je bil imenovan admiral Zengo Yošidas za poveljnika japonske mornarice v kitajskih vodah kot naslednik admirala Minemichi Koga, ki je bil imenovan za poveljnika pomorskega oporišča Japotsuka. Admiral Yošidas je bil v treh japonskih vladah mornariški minister ter je član vrhovnega vojnega sveta. Sporoča, da sta bila admiral Soemu Toyoda in viceadmiral Noboru Hirata imenovana za člana vrhovnega vojnega sveta. Viceadmiral Koremoči Tikahaši je bil imenovan za poveljnika pomorskega oporišča Kurekure.

Grška vlada je dobila italijanskega in nemškega gospodarskega svetovalca

Dunaj, 10. nov. s. List »Südost Echo« poudarja zadovoljstvo, ki ga je vzbudila v Atenah novica, da je bila dvema predstavnikoma Osi, pooblaščenima ministroma D'Agostinu za Italijo in Neubacherju za Nemčijo, poverjena naloga, da vzameta v pretres gospodarska in finančna vprašanja Grčije. Grška vlada, ki se je zavedala nelahke naloge, da bo treba v državi uvesti nov red in popraviti napake prejšnjih režimov, je že svoj čas izrazila željo, da bi dobila na razpolago dva svetovalca Osi. Minister za izdelavo Gotzamanis ima nalogo, da začne razgovore s pristojnimi uradniki Rima in Berlina. Komaj sta pooblaščenca komisarja prispele v Atene, sta že začela z delom in poskrbela v dogovoru z zasebnimi oblastmi in grško vlado za potrebne podatke, na podlagi katerih bi lahko začela pretresati možnost za udržiteljno splošno položaja v Grčiji. Italija in Nemčija sta takoj po padcu prejšnjega režima dali novi vladi močno pomoč, kajti med drugim sta pustili odprto pot za tekočo trgovsko izmenjavo. Sedaj gre za to, da se vsa vprašanja urede za daljšo dobo in to je tudi smisel naloge, ki sta jo prevzela imenovana izredna komisarja držav Osi.

Švedski list o moči Italije

Stockholm, 10. nov. AS. Švedski listi objavljajo članke svojih rimskih dopisnikov, ki popisujejo reakcijo italijanskega ljudstva na zadnje dogodke in zlasti na ameriško izkrcanje v francoski Afriki. »Svenska Dagbladet« piše: »Italijansko ljudstvo je v teh dneh velikodušno pokazalo velik čut za odgovornost in strnjeno. Bolj kakor kdaj koli prej je odločeno vztrajati na svojem položaju in v bodočih dogodkih

z vsemi svojimi silami in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Čeprav je italijansko ljudstvo že mnogo prispevalo k vojni, je vendar treba upoštevati, da ima še številne rezerve in da bo Italija v potrebnem trenutku dala čutiti svojo pest. Italijani vedo, da je njihova država zdaj v ospredju splošnih vojnih dogodkov in zato so bolj kakor kdaj koli odločeni boriti se do skrajnosti.«

Pariz zahteva vojno napoved Angliji

Pariz, 10. nov. AS. Vsi listi objavljajo dolga poročila o manifestacijah, do katerih je prišlo v nedeljo. Zaradi tega je bilo odpovedano veliko ljudsko zborovanje, ki bi moralo biti na konjskem dirkališču in na katerem bi moral govoriti Doriot, pač pa se je zbralo popoldne več tisoč Parizanov, članov francoske ljudske stranke in francoske ljudske mladine na Elizejskih poljanah, da bi dali duška svojemu ogorčenju nad novim angleško-ameriškim zločinom. Z vzkliki: »Napovejmo vojno Angležem. Živel Pétain in živel Doriot!« se je ljudstvo zvrstilo v sprevod, ki se je stalno večal, ter korakalo med špalirjem množic, ki so mu ploskale, od Elizejskega polja proti sedežu francoske ljudske stranke. Zbrana množica je priklicala ven Doriota, ki je skozi okno povedal zbranim, da se bo zvečer sešel z zastopniki francoske vlade v Parizu in z zastopniki narodov, ki bi ulegli dati pomoč Franciji v njenem boju. Pred vedno večjo množico Parizanov je Doriot ugotovil uspeh manifestacije in na vzklik »Vojna napoved Angležem!« odgovoril: »Zahtevam nekaj enostavnega, kar ste zahtevali vi vsi: vojno z Angleži! Ker pa smo mi francoski revolucionarji tudi ljudje dejanj, zato zahtevamo sredstev, da bomo to vojno začeli.« Govornik je nato proglasil nujnost, da se je treba povezati s sovražniki boljše vrnosti in se priključiti borbi proti Anglosasom. »Če bi pred dvema letoma pretrgali odnose z Anglijo in

sklenili zvezo z Nemčijo in če bi po vstopu Amerike v vojno pretrgali zvezo tudi s to državo ter ne pustili, da bi mnogi voluni živeli na našem ozemlju, bi bili mi danes mnogo močnejši.« Končal je takole: »Postavimo imperialno legijo za obrambo Francije in našega imperija. Čeprav nas je bilo malo in nas ni bilo strah boriti se na prostiranih stepah Rusije, prav tako se bomo znali boriti na peščenih planjavah vroče puščave.«

sklenili zvezo z Nemčijo in če bi po vstopu Amerike v vojno pretrgali zvezo tudi s to državo ter ne pustili, da bi mnogi voluni živeli na našem ozemlju, bi bili mi danes mnogo močnejši.« Končal je takole: »Postavimo imperialno legijo za obrambo Francije in našega imperija. Čeprav nas je bilo malo in nas ni bilo strah boriti se na prostiranih stepah Rusije, prav tako se bomo znali boriti na peščenih planjavah vroče puščave.«

Rim, 10. novembra. AS. V Maroku se nadaljuje francoski odpor s protinapadi na predele, kjer so se izkrcale ameriške sile. Pomorski spopadi naj bi se nadaljevali na morju pred Casablancou. V Alžiru se posebno živahen odpor nadaljuje na predelu pri Oranu. Kar se pa tiče Alžira samega, ki ga omejuje črta med štirimi kraji v alžirski okolici, je bilo sklenjeno, da se sovražnosti ustavijo. Dogovor je bil sklenjen med generalom, ki poveljuje franc. oddelkom v Severni Afriki in kateremu je dal za premirje pooblastilo admiral Darlan, ter med poveljnikom ameriških izkrcujočih čet. Premirje, ki se omejuje na Alžir, prikazujejo v Vichyju kakor da je bilo sklenjeno zaradi tega, ker civilnega pre-

Francoski odpor v Afriki narašča

bivalstva ni bilo mogoče o pravem času izseliti in kot krajevni dogodek, ki ne bo vplival na voljo Severne Afrike, da se upira. Francoske čete v Alžiru, katerim so pustili orožje, so zapre v vojašnicah. Kaže, da so zasedena tudi alžirska letališča, medtem ko je letališče v Oranu po boju ostalo v rokah Francozov. Po uradnih ameriških in angleških priznanjih je bila ena prevozna ladja z ameriški četami torpedirana in potopljena. Vrh tega je obrežna obramba v Alžiru potopila dve angleški torpedovki. Kaže, da je potopljen tudi neki ameriški rušilec.

Ankara, 10. nov. AS. Tukajšnji krogi z živim zanimanjem zasledujejo dogodke v Severni Afriki. »Ulus« piše, da je bil anglosaski načrt že dolgo časa pripravljen. Vojaški sodelavec istega lista poudarja, da ni resnica, da bi Osi ogrožala Severno Afriko, marveč da je angleško-ameriški napad poskusil vsaj na ta način pomagati Rusiji iz bojazni, da bi Anglosasi ne stali osamljeni proti Osi, če bi se vzhodno bojišče zrušilo. List tudi pravi, da je Sredozemlje danes glavno pozorišče svetovne vojne.

Ameriška protitorpedovka potopljena

Buenos Aires, 10. nov. AS. Uradno poročilo javlja, da je bila na Guadalcanalu potopljena ameriška protitorpedovka »Duncan« »Duncan« je imela 1700 ton, 5 topov in 12 cev za spuščanje torpedov. Zgrajena je bila letos.

Delo Vis. komisarja za kulturne in socialne ustanove

Visoki komisar za drž. gledališče

Visoki komisar je pretekle dni v vladni palači proučeval vprašanja, ki se tičejo državnega gledališča, in navzočnosti šefa Tiskovnega in Propagandnega urada dr. De Čeece, inspektorja za tehnično službo inž. Farine, ravnatelja računovodstva rag. Celaschi-ja, ravnatelja opere Vilka Ukmarja, glavnega tajnika drž. gledališča Darjiana ter arhitekta Černice.

Na sestanku so podrobno pretresali vsa nujna dela in vprašanja, predvsem ekonomski položaj osebja, v prvi vrsti na položaj pogodbenih nastavlencev.

Visoki komisar za okrepitev ljubljanske zastavljalnice

Visoki komisar je predsedoval v vladni palači sestanku za okrepitev mestne ljubljanske zastavljalnice.

Na sestanku so bili navzoči: šef kabineta Viceprefekt dr. Bisia, župan gen. Rupnik, podžupan Ciceprefekt dr. Tranchida, ravnatelj ljubljanske podružnice Banko d'Italia, rag. Bilancioni, predsednik Hranilnice za ljubljansko pokrajino Avenek, ravnatelj zastavljalnice dr. Rudolf, izvedenec rag. To-

soni in predsednik občinske podporne ustanove Campana.

Po podrobnem poročilu izvedenca in dr. Rudolfa o sedanjem položaju zastavljalnice, je Visoki komisar izdal odredbe, da se izvedejo potrebni ukrepi, ki bodo ustanovi dovolili razviti v polni meri zlasti pa v sedanjem trenutku njene obsežno nalogo socialnega podpiranja.

Podal je smernice, da se dajo zastavljalnici na razpolago potrebna finančna sredstva za redno izvrševanje njenega delovanja.

Ekscelenca Grazioli je razen tega odobril že izdane ukrepe za izplačilo polje za zimsko obleko potrebnih družin in je zvišal že nakazani znesek v to svrhu od 50.000 na 65.000 lir s soudeležbo občinskega podpornega odbora v Ljubljani.

Brezplačni obedi v otroških zavetiščih

Visoki komisar je odredil, da se prične dne 16. t. m. brezplačno razdeljevanje obedov v vseh otroških zavetiščih glavnega mesta in pokrajinskih središčih, kjer ta oblika podpiranja trenutno še ni bila izvedena.

Tega novega ukrepa Vlade v korist potrebnim otrokom ljudstva bo deležnih nad 400 otrok.

Zaplemba imovine upornikov in ustanovitev zavoda za upravljanje in likvidacijo te imovine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Clen 1. Premična in nepremična imovina upornikov se zapleni in izroči v last:

1. rodbinam vojakov in drugih državnih uslužbencev ali uslužbenec pomožnih ustanov, ki so padli v bojih ali postali žrtev napadov v Ljubljanski pokrajini;

2. pohabljenem in invalidom navedenih vrst.

Clen 2. Za imovino upornikov se smatra:

1. imovina, ki je last ubitih v bojih, ustrejenih ali po sodnem postopku usmrčenih;

2. imovina, ki je last za orožje sposobnih moških v starosti od vsteteža 18. do vsteteža 60. leta, pa so te osebe brez opravičenega vzroka odsotne z njihovega rednega bivališča;

3. imovina, ki je last oseb, ki so storile katero izmed naslednjih zločinov:

a) napad na edinstvo, neodvisnost ali neokrnjenost države,

b) napad na varnost države,

c) oborožena vstaja,

d) prevratna združbe,

e) prevratna propaganda ali zagovarjanje prevratnih dejanj,

f) napad na telesno varnost ali osebno svobodo oseb, ki pripadajo oboroženim silam,

g) zločinstva zoper notranjo državno ureditev,

h) napad na javno varnost ali na javni promet.

Clen 3. Proti nasnovateljem, podpirateljem in vsober proti osebam, ki kakor koli dajejo zavetje ali pomoč storilcem katerega izmed kaznivih dejanj iz št. 3 prednjega člena 2., se uporabijo, čeprav gre za bližnje sorodnike, poleg zaplembe imovine iste kazni, ki velja za dejanske storilce zadevnih zločinov.

Clen 4. Zaplemba imovine se razteza tudi na imovino rodbinskih članov upornikov, če bi bil upornik po veljavnih civilnih zakonih zakoniti dedič lastnikov imovine in to v razmerju, v katerem bi bil deležen zakonitega nasledstva.

Clen 5. Predlog za zaplemba morajo vložiti vsi poveljniki (kr. vojska, zbor kr. karabinierjev, kr. finančna straža, M. V. S. N.) in policijski organi, ki so ugotovili odgovornost oseb, zoper katere je treba postopati, vložiti pri Visokem komisariatu.

Hkrati s vložitvijo predloga morajo oblastva iz prednjega odstavka opraviti sekvester imovine osebe, ki je dala za to povoda, in morajo o tem poročati glede oseb, ki bivaajo v mestu Ljubljani Visokemu komisariatu, glede oseb, ki bivaajo v ostalem delu Ljubljanske pokrajine pa krajevno pristojnemu okrajnemu komisariatu in morajo obenem poskrbeti, da se sekvestirana imovina takoj izroči.

Če gre za nepremičnine ali za industrijska ali trgovinska podjetja, imenuje za imovino, ki je v mestu Ljubljani, Visoki komisar, glede imovine, ki je na ostalem delu pokrajine, pa pristojni okrajni komisar sekvestra z nalogom, da jo upravlja.

Če je imovina osebe, ki je dala povod za ukrep, deloma v mestu Ljubljani, deloma pa v ostalem delu pokrajine, imenuje sekvestra Visoki komisar.

Stroški za sekvestra in upravo obremenjajo sekvestrirano imovino.

Clen 6. Zaplemba premične in nepremične imovine, ki je last upornikov ali njih rodbinskih članov, po prednjih členih odredi z odlokom Visoki komisar.

Ovedbe, ki se nanašajo na predlog za zaplemba, opravi Zavod iz člena 10., ki poskrbi, če se zaplemba odredi, na podlagi tega odloka za prepis lastninske pravice zaplenjene ne-

»Slovenčev koledar«
bo za mesto in za deželo!

Rojstni dan Nj. Vel. Kralja in Cesarja

V sredo, 11. t. m. se proslavi rojstni dan Velikane Kralja in Cesarja z izobešenjem zastav na javnih zgradbah. — Osebe javnih uradov ho opravljajo redno svojo delo.

zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, ki se v ta namen ustanavlja.

Clen 11. Zavod iz prednjega člena je pravna oseba. Upravlja ga svet, ki je sestavljen iz predsednika katerega imenuje Visoki komisar, in iz drugih štirih članov, katere tudi imenuje Visoki komisar na predlog Poveljnika oboroženih sil Ljubljanske pokrajine. Zveznega tajnika P. N. F. v Ljubljani, inspektorja za pravosodje pri Visokem komisariatu in Pokrajinskega korporacijskega sveta Ljubljanske pokrajine.

Visoki komisar imenuje z odlokom nadzorstveni odbor treh članov, sestavljen iz načelnika računovodstva Visokega komisariata, ki odboru predlaga, iz enega člana, ki ga predlaga zvezni tajnik P. N. F. in enega člana, ki ga predlaga Pokrajinski korporacijski svet.

Bilanca zavoda se mora na koncu vsakega leta poslovanja predložiti Visokemu komisariatu v odobritev.

Zavod se vodi po pravilih, ki se morajo predložiti Visokemu komisariatu v odobritev in se objavijo v »Službenem listu« za Ljubljansko pokrajino.

Pravila morajo obsegati predpise o postopku, kako naj se zaplenjena imovina dodeli interesantom iz člena 1. te naredbe ali zanje realizira.

Predpisi za nakupe z novimi oblačilnimi nakaznicami

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal v zvezi z novimi oblačilnimi izkaznicami naslednje navedbe:

Od 1. novembra t. l. pa do 31. decembra prihodnjega leta morajo odrasli obeh spolov kakor tudi dečki in deklice kupovati tekstilne izdelke, ki so vezani na izkaznice samo e »posebno oblačilno izkaznico« (svetlosive barve), otroci obeh spolov od dovršenega 1. do dovršenega 4. leta pa samo z »otroško oblačilno izkaznico« (rožnate barve).

Naslovniki gornjih izkaznic smejo uporabiti po eno tretjino odrezkov z arabskimi številkami in po eno tretjino odrezkov z rimskimi številkami v naslednjih treh razdobjih:

1. od 1. novembra 1942-XXI do 31. marca 1943-XXI.

2. od 1. aprila 1943-XXI do 31. avgusta 1943-XXI.

3. od 1. septembra 1943-XXI do 31. decembra 1943-XXI.

Izjemno je tudi v prvem razdobju dovoljena nabava predmeta, za čigar nakup je treba po vrsti nakaznice odrezati več kakor 40 odrezkov z arabskimi številkami (pri osebni oblačilni izkaznici) ali 24 odrezkov (pri otroški oblačilni izkaznici), ako dotlej ni bilo še nobenega nakupa z uporabo arabskih številk.

Za nakup prejice za šivanje, vezenje, krpanje in podlaganje so veljavne abecedne črke A do I. Črke A, B in C se lahko uporabljajo v prvem razdobju (od 1. novembra t. l. do 31. marca prihodnjega leta), črke D, E in F v drugem razdobju (od 1. aprila do 31. avgusta prihodnjega leta), črke G, H in I pa v poslednjem razdobju (od 1. septembra do 31. decembra prihodnjega leta).

»Saj svet' Martin — bo žegnal vin'...«

Za spoznavanje zgodovine katerega naroda je češčenje svetnikov velike važnosti. V njem se nam razkrivajo vplivi, ki so delovali pri kristjanizaciji naroda, ali sicer pospeševali njegov veliki razvoj. Zanimive so ljudske sege in navade, katere spremljajo cerkveno češčenje, ker se je v njih ohranila marsikatera prvina iz predkristjanske dobe. Zlasti pa so cerkveni patroni, svetniki, katerim v čast je bila cerkev zgrajena, važen zgodovinski vir.

Med Slovenci je posebno razširjeno češčenje sv. Martina, tourskega škofa. Skoraj največ cerkva po naših holmih in dolinah je njemu posvečenih. V ljubljanski škofiji je 15 župnijskih cerkva in 26 podružnic, skupaj torej 41.

Sv. Martin je bil rojen okoli leta 316. po Kr. v mestu Sabarija v Panoniji od poganjskih staršev. Izrejen je bil v mestu Paviji, kjer je opravljal njegov oče visoko službo vojaškega tribuna. Na željo staršev je tudi on postal vojak. Kot desetletni deček je bil sprejet med katehume in v osemnajstem letu je prejel sv. krst. Ko je odslužil nekaj let pri vojaki, je odšel v mesto Poitiers k škofu Hilariju. Ta ga je posvetil za eksorcista in kot tak se je napotil čez Alpe v Panonijo, da bi pridobil svoje poganjske starše za krščanstvo. Očeta ni mogel spreobrniti, pač pa mater in mnogo drugih. Ker so ga arijanci preganjali, se je moral umakniti v Milano in pozneje na mali otok Gallinaria pri Genovi, kjer je živel kot puščavnik.

Po smrti tourskega škofa Lidorija leta 372. so ga izvolili meščani tega mesta za škofa. V svoji novi škofijski službi je živel ostro in spokorno kakor prej. Blizu mesta je sezidal samostan Mar-mautier, kjer se je zbralo mnogo menihov. Dar-mautier, kjer se je zbralo mnogo menihov, se je pod njegovim vodstvom vadil v duhovnem življenju. Po dolgotrajnem in gorečem delovanju je sv. Martin umrl 11. novembra leta 397.

Velik pomen sv. Martina za ono dobo je nam-

reč v tem, da je bil apostol Galije, ki je tam krščanstvo utrdil in razširil. Še so stali templji starih bogov in se vršili malikovalski obredi, toda škof Martin je s svojo gorečnostjo in čudeži trumoma preobračal galsko ljudstvo. Kakor pozneje Bonifacij na Nemskem, je rušil kipe in templje bogov in sekal sveta drevesa nevernikov. Pri tem ga je večkrat očitna božja pomoč obvarovala gotove poglobke. Ker je bil sv. Martin v življenju tolik bojevnik zoper malikovalstvo, zato so tudi krščanski propovedniki radi stavili njegovo vzvišeno podobno namesto keltskih božanstev na oltarje in njemu v čast posvečevali cerkve.

Češčenje sv. Martina se je pričelo takoj po njegovi smrti. Očitni čudeži so proslavili njegov grob. Že v petem stoletju se je vzdigovala nad njegovim grobom krasna bazilika. Frankovski kralji so ga izvolili za zaščitnika svojega kraljestva; tančica, s katero so pregrinjali njegov grob, je služila v vojni za zastavo.

Pri nas je krščanstvo zadelo v začetku na hud odpor pri poganjskih Slovencih, ki so se bali, da zapadejo tujemu robstvu, ako bi postali kristjani. Začeli so se notranji boji med privrženci stare in nove vere. Šele za Karla Velikega in njegovih naslednikov se je izvršilo veliko delo pokristjanjenja Slovencev. Karel sam si je veliko prizadeval, da bi pridobil Slovence za krščansko vero. V tej dobi je bilo sezidanih mnogo cerkva, ki nosijo ime sv. Martina, ter so zdaj stare župnijske cerkve, kakor: v Bohinju, na Bledu, v Smartru pri Kranju, v Smartru pri Litiji itd. V obče smemo reči, da je pri nas češčenje sv. Martina od 7.—10. stoletja najbolj cvetelo in da je tudi največ njegovih cerkva iz te dobe. Seveda so prvotne cerkve že razpadle, ali pa so vsaj prezidane. Druge, iz novejših dobo, so se dvignile na njih mesta, ki pa še vedno nosijo ime svojih prednic in nam tako vsaj približno kažejo, v kateri dobi so nastale.

Demokratizem prividom so torej sledili znanstveni. Resnično se nekaterim zgodovinarjem (med njimi je francoski zgodovinar Renouvin) zdi, da je vse to delo bilo važen korak naprej, tako rekoč dragocen uspeh na težavni poti. Pravijo, da so pravniki, gospodarstveniki in sociologi (v letu 1900 se je v Parizu sešel kongres političnih znanstvenikov, ki so proučevali vprašanje organizacije zveznih držav v Evropi) končno dali pravo vabino tej zamisli, ki so jo s polja utopije prenesli na polje resničnosti. Za misel o evropskih zveznih državah se ne navdušujejo več samo modroslovci, književniki in drzni zgodovinarji, za to idejo so se začeli navduševati tudi po vseučiliščih, na resnih zborovanjih učenjakov in na drugih podobnih zborovanjih. Od vseh strani so prihajali praktični predlogi in nekatere so tudi začeli izvajati. Misel o zveznih državah Evrope je tedaj iz abstraktnosti prešla na trden temelj gospodarskih in socialnih zakonitosti, naslonila se je na načela mednarodnega prava.

Dejansko pa je bil vse skupaj nov privid konkretnega. Pravniki in gospodarstveniki so se resnično polastili tega vprašanja in so sestavljali razprave in znanstvene izsledke. O enotnosti Evrope so govorili kot o »zaključnem vprašanju mednarodnega prava«, ki bo dala življenjsko podlago stalnemu mednarodnemu sodišču. Gospodarstveniki so se začeli navduševati za odpravo carinskih meja, zlasti pa se naj v vsej Evropi odpravijo carinske meje za surovine. Vsa ta dela, poskusi in delni izsledki so seveda imeli svojo vrednost in korist. Toda v veliki večini vsa ta dela niso mogla prodreti

do končnega in glavnega uspeha, vse to se ni moglo nasloniti na globljo etično in politično zavest in tako se niti z razvojem ne bi mogel uvesti nov red v življenju evropskega kontinenta. Vedno bolj jasno se je videlo, da se zagovarja zamisel meddržavne skupnosti kot enotne združbe pravno enakopravnih subjektov, pri tem pa se je pozabljalo na globlji smisel neke druge skupnosti, moralne in politične skupnosti, za katero so se v prvi polovici 19. stoletja s tem v zvezi številni misleci tako navduševali.

Zadnja leta 19. stoletja se lahko označujejo za zlato dobo pacifističnih kongresov, ko se je zbrala povrh še mirovna konferenca v Haagu. Vse to so bile pobude, ki so hotele zanikati slavno Moltkejevo rečenico, češ da je misel o večnem miru sen, pa še ta sen ni ravno prijeten. Na eni strani so v Angliji v dobi kraljice Viktorije zmagale imperialistične ideje in se širile kot požar, na drugi strani pa se je dvignil čisto naraven odpor pacifistov, ki so razglašali vsemu svetu, da je konferenca v Haagu sseme za resnični parlament vsega šlovstva. A. D. White je imel v Haagu slavnostni govor, v katerem je rekel, da je haaska konferenca uresničila »sanje prerokov in slavošpeve pesnikov«. Toda to je bil le bežen uspeh, uspeh, ki so ga razglasili ravno tedaj, ko so si velesile razdelile afriške kolonije in kolonije v Aziji, ko se je ustalila tekma za svetovne trge in so se dvigala stara in nova nasprotja, ki so nadomestila stare nagibe sporov med kontinenti z novimi razlogi spopadov in nasprotovanj.

(Dalje.)

Dokler se upravni organi v redu ne konstituirajo, se poslati Zavodu na čelo izredni komisar, ki se pooblašča, da predloži pravila.

Clen 12. Dodelitve, ki jih sklene »Zavod za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini in jih odobri Visoki komisar, so veljavne naslov, da se izvede v zemljiških knjigah vknjižba prepisa lastninske pravice do nepremičnine v prid koristnikom.

Clen 13. »Zavod za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini je oproščen plačevanja vseh take in dopolnilnih take kakršne koli narave in vrste, v prid kakršne koli ustanove, izvemši me-nične takse.

Zlasti so prosti in oproščeni kakršne koli takse in dopolnilne takse, kakor tudi kakršne koli oblike davka prenosni tako premične kakor nepremične lastnine na omenjeni zavod na podlagi odlokov o zaplembi in od Zavoda na njegovega prvega naslednika, kakor tudi listine, kupoprodajne pogodbe, predlogi, odločbe in vpisi v zemljiško knjigo v zvezi in zaradi gornjih prenosov lastninske pravice in glede zadevnih zemljiškoknjižnih vpisov in glede izbrisov drugih stvarnih pravic.

Clen 14. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v »Službenem listu« za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na naredbo o zaplembi imovine upornikov imenoval za izrednega komisarja Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini fašista adv. Luigi-ja Piloja.

Tabela A (izdelki, ki so vezani na izkaznice) in tabela B (izdelki, ki niso vezani na izkaznice) iz naredbe Visokega komisarja z dne 8. novembra 1941-XXI števil. 144 se z novo naredbo nadomeščata z novima tabelama A in B.

Vse določbe, ki nasprotujejo določbam te naredbe, ali ki z njimi niso združljive, se razveljavljajo.

»Službeni list« prinaša k tej naredbi 2 razsežni tabeli, ki obravnavata število točk za posamezne tekstilne izdelke, oblačilne predmete, pletenine, nogavice, perilo, preproge, obutev in usnjate izdelke, ki bodo veljale pri nabavi po novi oblačilni nakaznici.

Kakor je razvidno iz gornje naredbe, bomo odelj imeli samo dve različni izkaznici, in sicer za odrasle, dečke in deklice enotno izkaznico v svetlosivi barvi, za otroke od 1. do izpolnjenega 4. leta pa drugo rožnate barve. Sistem točk je poenostavljen, ker so številni predmeti združeni v nove skupine. Pri novi določitvi števila točk za tkanine je merodajna predvsem teža, ker je to najbolj v skladu z nameni racioniranja. Izjema velja samo za tkanine za delovne obleke, kjer je določeno najmanjše število točk in se teža ne upošteva.

Tudi število točk za konfekcionirane obleke je določeno v razmerju z uporabljenjo težo tkanine. Tako je na primer določeno za moško obleko (jopič, telovnik, hlače), če je izdelana iz blaga, ki tehta preko 300 g na 1 kvadratni meter za odrasle moške 83 točk in za dečke 42 točk; za obleko, ki je izdelana iz lažjega blaga, pa 56 odnosno 28 točk. Za ženski plašč iz blaga, ki tehta preko 500 g na kvadratni meter, je določenih za odrasle 85 točk in za dečke 51 točk, za plašč iz lažjega blaga pa 71 odnosno 40 točk. V seznam racioniranih izdelkov so sedaj všteti tudi ovratniki.

Za žensko celo obleko iz blaga, ki tehta preko 200 g na kvadratni meter, je določenih 44 točk in za deklice 33 točk, za obleko iz lažjega blaga pa 23 odnosno 17 točk. Za ženski plašč iz blaga, ki tehta preko 200 g kvadratni meter, je določenih 77 točk in za deklice 45 točk, za plašč iz lažjega blaga pa 38 odnosno 23 točk.

Naročite »Slov. koledar«!

Podaljšava odmere zgradarine za davčno leto 1943

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Clen 1. Davek od zgradb (zgradarine), kakor je veljavno odmerjen za leto 1942., se v enaki izmeri podaljšuje za davčno leto 1943.

Clen 2. Za tiste zgradbe, katerih letni dohodek se je po stanju na dan 1. decembra 1942-XXI iz katerega koli razloga znižal ali zvišal za najmanj 25% nasproti zadnji veljavni odmeri, se davek odmeri iznova. Zadevne prošnje in prijave se morajo vložiti od 1. do 30. decembra 1942-XXI.

Najlepša knjiga letošnjega leta bo »Slovenčev koledar«

Promet z nepremičninami na Hrvaškem. Da bi se preprečila spekulacija z nepremičninami na Hrvaškem, je bila prenosna taksa zvišana od 6. obnem pa uveden posebni davek v znesku 25% vrednosti.

»Slov. koledar« samo 20 lir!

Droblne novice

Koledar

Sreda, 11. novembra: Martin, škof; Mena, mučenica; Veran, škof; Bartolomej, opat; Ate-nodor, mučenec.

Četrtek, 12. novembra: Martin I. papež in mučenec; Kunibert, škof; Emilijan, spoznavalec; Avrelj, škof; Nil, opat; Livin, škof in mučenec.

Novi grobovi

† V Zalni je mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Javornik roj. Zure. Pogreb bo v sredo, dne 11. novembra ob 10 dopoldne na farno pokopališče v Zalni. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Pohit.te

z naročilom na najlepšo knjižno zbirko

„NAŠA KNJIGA“ - II. polletje

Naročnina za vse štiri knjige, v elegantni vezavi je 168 L ali 40 točk ali 42 L.

Dve knjigi sta že izšli:

Koeper: GORICANEC
Salvaneschi: PAGANINI - CHOPIN

V kratkem sledi

Dickens: DORRITOVA NAJMAJŠA
I. del

ZALOŽBA „NAŠA KNJIGA“

Ljudska knjigarna v Ljubljani

— Vjudno prosimo vse naročnike z dežele, da blagovolijo plačevati naročnino čim bolj točno. Brez rednega plačevanja naročnine listu ni mogoče izhajati. Tam, kjer ni zastopnikov, naj si jih naročniki blagovolijo izbrati; naj nekdo prevzame to delo, da bo list v redu dostavljen naročnikom in da bo naročnina v redu pobrana. — Ker po našem časopisu vsi tako zvesto segate in ga radi berete, smo prepričani, da boste tudi denarne obveznosti radevolje izpolnili. — »Slovenec«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

— Porotna dvorana pred 40 leti. V justični palači v Ljubljani, ki je bila l. 1902 dozdana in izročena svojem namenu, je bila adaptirana in lepo urejena posebna, velika dvorana, namenjena za porotne razprave. Prvi dan, 1. decembra t. l. bo preteklo 40 let, ko se je v tej dvorani začelo prvo, zimsko porotno zasedanje. Prvi dan je bil neki kmečki fant iz škofjeloške okolice obtožen pred porotniki zločina uboja, da je zaklal v fantovskem pretepu tovarisa. Fant se je zagovarjal s silobranom, čemur so tudi porotniki z večino glasov pritrdili in je bil fant zato obsojen zaradi prekrščenja silobrana na 5 mesecev zapora. Naslednji dan je prišel pred porotnike neki starejši potepuh, ki je bil obsojen na 5 let ječe zaradi zločina posilstva. Tretji dan porote pa je bil za vso Ljubljano dan velike napetosti, kajti pred porotnike sta prišli dve detomorilki, prva elegantna in bogata, druga siromašna kmečka dekla. K razpravi je bil velikanski naval. Vse je hotelo videti prvo elegantno obtoženko, proti kateri se je razprava pričela že dopoldne. Njen zagovornik pok. dr. Valentin Krisper je uporabil vsa sredstva, da bi dokazoval obtoženko trenutno duševno nepriznost in kazensko neodgovornost. Zaslusani so bili zdravniški izvedenci, zaslišane mnoge priče. Porotniki so naposled izrekli važno besedo, da obtoženka ni kriva. Elegantna gospodična je bila oproščena. Popoldne je prišla na vrsto revna dekla. Priznala je vse odkrito. In porotniki so tudi v tem primeru rekli svoj »ne«, nakar je bila dekla tudi oproščena. Kronist je takrat kratko pripomnil: »Vpliv teh razsodb bo pokazala bodočnost.« Poprteh so porotna sodišča vedno detomorilke strogo sodila.

— Družba sv. Mohorja sporoča, da bodo izšle letošnje knjige v teku enega meseca. Udje bodo dobili za 15 lir štiri knjige, in sicer Plestenjakove večernice, prvi del Sienkiewiczevego Quo vadis, izbor slovenskega pripovedništva in pesništva Slovensko berilo in tradicionalni Koledar. Nove ude sprejema se ta mesec za dosedanj udnosno ceno Mohorjeve knjigarna v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19. Pozneje bodo knjige znatno dražje, zato pohitite z naročili.

— Vreme v prvi novembrski dekad. Zanimiva je primerjava temperaturnih krivulj za prvo dekadno letošnjega novembra z onolanskega. Jutranji temperaturni minimum nam kaže za prvih deset dni letos veliko nihanje od dneva do dneva. Temperatura se ni v tem času padla pod ničlo, kar se je lani primerilo dvakrat. Dne 1. novembra letos je značal jutranji minimum +8,5°, ko smo imeli lani na ta dan že -1° C. Vse dni smo imeli še dokaj visoko jutranjo temperaturo. Dosegli smo celo 6. t. m. +13,6° C, kakršno višino ni v prvih desetih dneh lani niti dosegla dnevna temperatura. Lani smo imeli najvišjo jutranjo temperaturo +2,5° in sicer 8. in 9. novembra. 7. novembra lani pa celo -2,4° C. Dnevna maksimalna temperatura nam pokaže tudi prav zanimivo sliko. Dnevni maksimum se je lani gibal med +3,2° do +10° C. Najvišja dnevna temperatura je bila 1. novembra, ko je bilo +10° C. Letos je november v prvih 10 dneh sekal še prav zanimive rekorde, saj smo imeli 6. novembra kar +20,6° C. Prvi letošnji in lanski novembrski dnevi pa so bili precej bogati padavin, samo s to razliko, da je lani zapadlo mnogo snega, letos pa smo bili še obvarovani pred njim.

— Hladnejša jutra. Tudi v ponedeljek je nekoliko porosilo. Lahno je deževalo od 8 do 9.20 dopoldne. Ombrometer je nameril v tem času 0,6 mm dežja. Nato se je počasi snilo. V torek zjutraj ni bilo megle, precej hladnejše ko druga jutra in močno oblačno. Pozneje se je jasnilo. Jutranji minimum je bil v torek +2° C. V ponedeljek se je dnevni temperaturni maksimum dvignil na +12,2° C. Barometer je v torek dosegel 768 mm. Je redkost, da so bila zadnja jutra na Barju brez megle. V sredo je sv. Martin. Vinogradniki so ga letos splošno veselili. Kaže, da nam Martin nakloni še lepo

vreme, kajti kakršna je bila Uršula, takšen je Martin.

— Družina s sedmimi nepreskrbljenimi zlobovznimi otroki prosí kakršne koli podpore — v denariju, obleki, živilih itd. Zima je pred vratmi, mati bolna, otroci pa slabo oblečeni. Dobrim srem naj Bog povrne! Darila na upravo »Slovenec« pod 17 otroke, kjer je tudi naslov družine.

Ljubljana

1 Maša zadušnica za pok. gospodom kaplanom Antonom Hočevarjem se bo brala v četrtek, dne 12. t. m. ob pol 8 v cerkvi Marijinega oznanjenja in sicer pri oltarju svetega Antona.

1 Kongregacija gospodičen pri sv. Jožefu. V četrtek, 12. t. m. bo ob pol 7 sv. maša za rajne članice. Pridite vse! Skupno sv. obhajilo je predloženo na 4. nedeljo v mesecu; redni shod pa bo kot običajno prihodnji ponedeljek, dne 16. t. m. ob četrta na 7.

1 Na l. mešani mešanski šoli na Višcu v Ljubljani se bo pričel reden pouk v postopu ljudske šole v soboto dne 14. novembra t. l. Ob torkih in petkih bodo imeli pouk dopoldne 1a, 1b in 1c, popoldne 1a, 1b, 11a, 11b, 11c, 11d, 11e in 11f razredi; ob sredo in sobotah pa vsi razredi samo popoldne. Pričetek dopoldanskega pouka bo ob 8, popoldanskega pa ob 13. V soboto 14. t. m. pridejo učenci(ke) v šolo izjemoma ob 14. — Ravnateljstvo.

1 Dijaki inje! Samo še 3 dni. 6 legitimacij in 1 luksuz povečava 20 lir. Pohitite! Slike na željo takoj. Se priporoča Kocmur Marjan, fotografija, Društvena 34 — Prešernova 9.

1 Namesto cvetja na krsto g. dipl. inž. Zmago Zierfelda je darovala ga. L. Z. Društvo slepih 30 lir. Iskrena hvala!

1 Zaprta sprednja tramvajska vrata. Ker nekateri ljudi nikakor ni mogoče navaditi reda, da bi v tramvajske vozove vstopali samo pri zadnjih vratih in izstopali samo pri sprednjih, je uprava cestne železnice po neštevilnih opominih morala voznikom naročiti, da morajo sprednja vrata zapirati takoj, ko ljudje izstopijo. Spredaj je namreč dovoljeno vstopiti samo potnikom z večjo prtljago in pa tistim, ki imajo pred seboj javne varnosti. Kdor pa nima take prtljage, da bi zanjo plačal vozniku, nikakor ne sme spredaj vstopiti v tramvaj, temveč edino pri zadnjih vratih kot vsi drugi potniki. Odslej imajo torej vozniki prav strog ukaz, da morajo sprednja vrata takoj zapreti, ko vsi izstopijo in vstopijo morda še ljudje z veliko prtljago, ki plačajo za vožnjo, in pa organi javne varnosti. Kakor pa vozniki dobi signal, mora takoj odpreti vrata in zapreti vrata. Hkrati pa opominjamo, da je voznikom in sprevodnikom tudi naročeno, naj prisojijo organe javne varnosti, ki se vozijo skoraj z vsakim vozom, za sodelovanje, če bi potniki ne upoštevali opominov in prošnja tramvajskih uslužencev.

1 Starše otrok, ki hodijo v ljudsko, mešansko, trgovsko, tehnično srednjo šolo, gimnazijo in trgovsko akademijo opozarjamo, naj jih prijavijo v korepetitorij, kjer jim dajemo dnevno dve uri inštrukcij po učnem načrtu in jih pripravljamo vsak dan za prihodnji dan, četudi ne obiskujejo šole. Informacije in prijavitelje: Korepetitorij, Mestni trg 17-1, od 8—12 in od 14—16.

1 Razne nesreče. Pogoste so sedaj nesreče, ki imajo za posledico zlomljenje noge ali roke vsled padca. Teh je od dne do dne več. Ljudje niso previdni, nerodno stopijo, izgube ravnotežje in že so na tleh. Telebnjejo pa tako, da si po nesreči zlomijo nogo ali pa poškodujejo roko. Hlapec France Vidgerar, 30 let star je padel in si poškodoval levo nogo. Zasebnica 22 letna Mira Lavričeva si je pri padcu zvilala desno nogo v gležnju. Delavčev sinček Janez Šimic se je močno potolkel po vsem telesu, ko je padel po stopnicah. — Gospodinjina pomočnica 33 letna Marija Trillerjeva se je močno s steklom urezala v desnico.

1 Prihajna doba kolin. Kakor hitro nastopi v pozni jeseni mrzlejšje vreme, že prihaja v naše kraje doba kolin, ko klavci prasičev nabrusijo svoje nože in se pripravljajo na klanje. Izurjeni klavci so navadno po deželi povsod iskani in vabljeni vsak dan k hišam, kjer so se odločili, da zakoljejo prvega prasiča. Že lani, prav tako tudi letos so se mnogi ljubljanski stanovalci, ki se poprej niso posvečali reji prasičev, odločili, da so vzredili doma prasička. Na periferiji mesta so si mnogi postavili primerne svinjake. Poseben »socialnogospodarski odbor« je nabavil 150 prasičkov na Dolenjskem ter jih razdelil med člane. Splošno je bila vsem tem rejcem sreča mila, da bodo začeli v kratkem klati doma in delati koline.

Naznanila

GLEDALISCE, Drama: Sreda, 11. novembra ob 16: Hamlet Red Sreda, — Četrtek, 12. novembra ob 16:30: Gradbenik Solnes, Red Premierki. — Petek, 13. novembra ob 15: Ose naš. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Sobota, 14. novembra ob 16:30: Gradbenik Solnes, Red B.

Opera: Sreda, 11. novembra ob 16: Traviata, Red A. — Četrtek, 12. novembra ob 16: Seviljski brivec, Red Četrtek. — Petek, 13. novembra zaprto. — Sobota, 14. novembra ob 16: Traviata, Izven.

ROKODELSKI ODER. Ali veste, kdo je Rokst? To je srčkano dekletce, pepelka v družini, ki ji je srce prišlo burno utripati in hoče v življenje, da se ji izpolnijo njene mladostne sanje. Toda videli boste, da to ne gre tako lahko. Končno pa ji pripomoreta do zmage njena ljubka prebrisnost in osvajačova dobrota. To veselo bitje nas bo osvojelo v istoimenski komediji, ki jo bo prihodnje nedeljo na novo uprizoril rokodelski oder.

RADIO, Sreda, 11. novembra, 7.30 Pesni in napevi — 8 Napoved časa — Poročila v italijanski — 12.30 Plošč — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Valček — 13 Napoved časa — Poročila v italijanski — 13.10 Pet minut gospoda X — 13.15 Poročila v rzhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.20 Pisano glasbo vodi dirigent Segurini — 14 Poročila v italijanski — 14.15 Koncert Kmečkoga tria — 15 Poročila v slovenski — 17.15 Violinski koncert Franke Rojce-Ornik, pri klavirju Marta

Zdravilo zoper dolgačas in slabo voljo!

Dostikrat se ti v dolgočas u tudi branje upre. — Slaba volja se postavi po robu še tako dobrim dopisom. Pust in čemern se zaopreš v svojo sobo. — Verjemi: duhovite samostarske igre, razni zabavni računski in miselni

Naroči si knjigo VESELJA DOM, ki je izšla v Slovenčevih knjižnici... Prvi del že lahko dobiš pri vseh knjigarnah in trafikah. — Naročniki bodo dobili vse tri dele skupaj v začetku prihodnjega tedna! Pripovedujte o tem delu vašim znancom in prijateljem! Naročite Sloven. knjižnico.

problemi so v takem primeru edino zdravilo. — Zdaj imamo tudi pri nas delo, ki prinaša v skrbnem izboru, poeš ne-štetih drugih iger in razvedril v družinskem krogu — zabavo tudi samotarju.

Vzhodno bojišče: Preiskava sovjetskih ujetnikov, ki so jih zajele italijanske čete v zadnjih bojih.

Bizjak-Valjalo — 17.45 Koncert pianistke Ilda Baravelli — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Vojaške pesmi — 20.45 Radio za družino — 21.30 Narodne pesmi vodi dirigent Zeme — 22 Zanimivosti v slovenski — 22.10 Operetno glasbo izvaja orkester, vodi dirigent Gallino — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

POIZVEDOVANJA. V unionski garderobi se je našla denarnica z manjšo vsoto. Dobi se v pisarni »Unions«.

S Spodnjega Štajerskega

V Mariboru je umrla 72 letna Ana v. Pistor roj. Verdnic. Njeno truplo so prepeljali v Vuze-nico in tamkaj pokopali. V Vuzenici je v visoki starosti 78 let umrl vpokojeni nadučitelj Marko Kogelnik. V mariborski bolnišnici je umrla 16 letna posestnikova hči Marija Kranjc iz Kapele.

Pod voz je padel. 20 letni hlapec Andrej Trampuš je po cesti blizu Brestnice pri Mariboru peljal z volmi težko naložen voz. Med vožnjo pa sta se vola splašila in hlapec je padel pod voz ter si hudo poškodoval hrbtenico.

Drava je naplavila. Dne 4. novembra je po nesreči padla v Dravo 36 letna šivilja Marija Klemenčič iz Maribora. Truplo je Drava naplavila 6. novembra pri Dupleku in so ga prepeljali v Maribor ter pokopali na tamkajšnjem pokopališču.

Iz Hrvaške

Prvi hrvaški državni svetniki. Poročali smo že, da je Poglavitnik NDH s posebno zakonsko odredbo ustanovil državni svet, kateri je od hrvaške vlade neodvisen ter je podrejen samo Poglavitniku. V delokrog novoustanovljenega državnega sveta spada: izdelava osnutkov za vse zakonske odredbe, tolmačenje zakonskih odredb in skrb za njihovo skladno izvrševanje, objavljane zakonskih odredb in pravilnikov v Narodnih Novinah, izdajanje samih Narodnih Novin in zakonskih zbirkov ter zbirka pravilnikov in dajanje pristanka za prodaje državne nepremičnine v vrednosti nad 500.000 kun, katera se namerava izvršiti mimo predpisov zakonske odredbe o državnem računovodstvu. Državne svetnike imenuje sam Poglavitnik. Prvi svetniki so bili imenovani prejšnji teden in sicer bivši ministri: dr. Lovro Susić, dr. Jožo Dumandžić, ing. Ivica Frković, dr. Dragotin Toth in prof. Stjepan Ratković ter Asim Ugljen, dr. Krunoslav Lokmer in dr. Vinko Krisković.

Prva seja Hrvatskega državnega sveta. Dne 6. novembra je bila v Zagrebu prva seja hrvatskega državnega sveta. Na sejo je prišel tudi Poglavitnik NDH, ki je članom državnega sveta pojasnil delokrog pooblastil, ki jih ima za delo ta ustanova. Obrazložil jim je tudi smernice hrvatske državne politike, v kolikor se nanašajo na delovanje državnega sveta. Predsednik državnega sveta je, kakor smo že poročali, bivši pravosodni minister dr. Puk.

KULTURNI OBZORNIK

Nov učbenik najnovejše zgodovine

Med novimi šolskimi knjigami, ki so izšle za letošnje šolsko leto v novih priredbah ali na novo, je tudi Zgodovina najnovejše dobe italijanskega pisatelja Pietra Silve, rednega profesorja kr. univerze v Rimu. Izšla je v lepem prevodu pri Pokrajinski šolski založbi v Ljubljani ter obsega 250 strani. Ta zgodovina je namenjena za srednje in sorodne šole, seveda za višje in najvišje razrede, saj prikazuje razvoj Evrope v zadnjem stoletju po Napoleonovih vojnah. Od Napoleona do epopoda dveh svetov, bi se lahko glasili tudi naslov te zanimive šolske knjige, katero bo z veseljem, užitek in vedoželjnostjo ter koristjo prebral tudi laik, zlasti še tisti, ki se bo hotel poučiti o vlogi italijanskega naroda v zgodovini človeštva zadnjega stoletja. Prof. Silva začenja svojo zgodovino s pregledom razsula po Napoleonovem padcu ter pozikovanju novega reda narodov v Sveti aliansi po Dunajskem miru l. 1815. Z reatavracijo starega reda, ki naj spravi v prave meje pridobitve francoske revolucije ter jih zavre, se začenja ta knjiga, ki nato prikazuje v posameznih prerezih predvsem notranje vrenje v evropskem svetu. Proti vladajočemu konservativnemu redu pod vladavo Svete zveze se je začel uveljavljati liberalistični red, ki je povzročal tu in tam revolucije (1820, 1830, 1848 itd.), predvsem na podlagi narodnostnega načela, težnje po osamosvojitvi narodov, na kar Sveta zveza, ki je proglasila legitimnost za svoje uravnava-voče načelo, ni dovolj pazila ter zanemarila. Predvsem zasleduje to narodno gibanje v Italiji od vsega početka, ustavljajoč se pri karbonarjih in Mazzinijevih težnjah ter podčrtava delo Piemonta in Savojske dinastije za Zedinjeno Italijo. S to v zvezi je potem razširjanje Italije v Imperij, njena kolonialna ekspanzija v zvezi z evropsko kolonialno politiko v času evropskega imperializma in ekspanzivnosti sploh. Tako dobimo lep pregled vseh kulturnih in narodnostno-političnih tokov, ki

so zajemali narode in države ter jih podili iz vojne v vojno ter iz gospodarskega sistema v nove ureditve in težnje do svetovno vojne ter do versajške pogodbe, ki je zaključek starega sveta, odjek političnih in gospodarskih problemov liberalne dobe. Zadnjih pet poglavij pa je posvečenih fašistični revoluciji do poba na Rim ter poznejšemu novemu redu, s katerim je Italija začela nov red v Evropi in svetu. Pozorno razloži fašistične uspehe na notraj in njega težnje na zunaj, ustvarjanje italijanskega imperija z etiopeko vojno ter pomen na Sredozemskem morju. Odpor proti Versaillesu je rodil drugo svetovno vojno, ki je segla tudi v naše kraje ter je z bojem proti Rusiji razdelila svet na dva dela v orjaški spopad, o katerem je rekel Duce: »Za dvasot let so narodi tega sveta postavljeni pred neizbežno izbiro: fašizem ali boljševizem, Rim ali Moskva. Spopad teh dveh svetov, ki smo si ga želeli in začeli že v davnih letih revolucionarnih ekvadrstov, se bliža koncu. Razvija se peto dejanje drame. Razvlečitev je končana. Na eni strani Rim-Berlin-Tokio, na drugi London-Washington-Moskva.« S to konstatacijo današnjega stanja zgodovine se konča tudi ta učbenik najnovejše zgodovine na naših srednjih šolah.

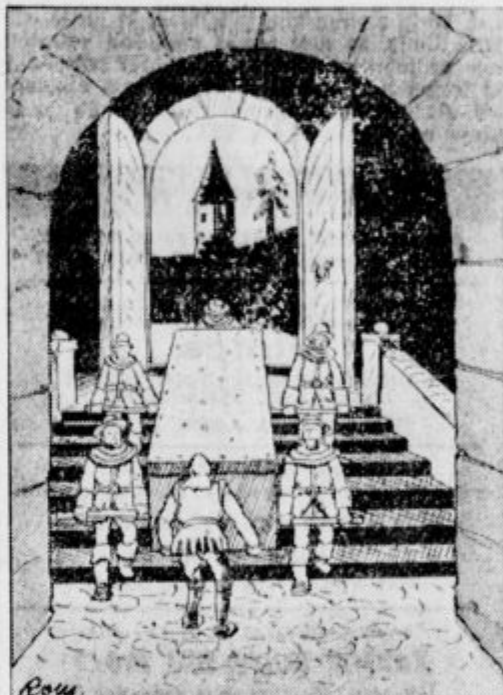
S to knjigo prof. Silva smo dobili moderen učbenik najnovejše zgodovine, ki daje poudarek na notranje spremembe življenjskih načinov in težnje narodov in držav. Te spremembe so filozofsko in sociološko nazorno prikazane ter razložene v medsebojnih trenjih, tako da vidimo pred sabo jasno utemeljeno dramo Evrope zadnjega stoletja ter njeni razvoj v to, kar doživljamo danes. S tega stališča je podučna za vse, ne samo za dijake, za katerega je pretežka, kakor se nam zdi. Je pa zato vsebina te knjige tako bogata in za notranjo silo napisana ter sugestivna, da jo bo z veseljem bral vsak, ki se boče v kratkem seznaniti z vodilnimi tokovi Evrope XIX. in XX. stoletja, z vsemi vzroki in posledicami glavnih dogodkov v svetu.

Knjiga velja 34 lir.

td

čevljarski SKRIJANEC

66.

RAKEV SO ODNESLI V MOČNO ZAVAROVANO JECO, KJER SO JO ODPRLI. HARAMBASO SO NATO OKOVALI V OKOVE, DA BI JIM NE USEL, IN GA PUSTILI SAMEGA.

67.

MEDTEM PA SE JE SKRIJANEC S TOVARISI ODPRAVIL V ROPARSKI GRAD, DA BI POISKALI KLJUČE TER RESILI UBOGEGA GROFA.

A. Fogazzaro: 34 Palača ob jezeru

Skoraj nesel jo je na prosto in jo posadil na železno klopico. Mučil ga je strah, da bo od neznanke slišal kako žalostno sporočilo. Prijel jo je za obe roki in ji govoril z vso nežnostjo. Spomnil se je nežnih izrazov iz preteklosti, očetovskih besed, ki jih toliko let ni več izgovarjal. Ali je deklica slišala, ko se je zopet zavedla, da jo je vikal ali je slišala samo besede »mein Kind«? otrok moj? Ali je pozabila, kaj sta govorila prej ali pa je mislila, da je sladka skrivnost že razkrita? Objela je Steineggeja in zaihtela.

Steinegge ni takoj razumel. Imel je še vedno pred očmi podoben hčerke, kakršno je zapustil pred leti, osemletno dekletce z velikimi očmi in plavimi, dolgimi lasmi. Objem in solze so mu govorile, da je ona, a ni se mogel tako hitro zvišeti v tako veliko spremembo.

»Oh, oče!« mu je dejala nežno. Sele tedaj se je v njegovem srcu in v njegovi glavi nenadoma zasvetilo. Vrgel se je pred hčerko na kolena, jo prijel za roke in jih začel poljubljati, jecljajoč nerazumljive besede. Brezmejno veselje ga je skoraj omamilo.

»Edita, draga, draga Edita, otrok moj!« je ponavljal ves ginjen. »Ste res vi Edita? Ali je mogoče, da si to ti?«

Bolje je, da ne ponavljamo besed, ki so v teh trenutkih prišle iz njegovih ust. Nenadno veselje zameglji razum kakor močno opojna pijača.

Edita je molčala. Odgovarjala je očetu samo s tem, da je stiskala njegovo okorno roko med svoje.

Ob vhodu v Palačo se je prikazala svetilka in ostala tamkaj negibno.

»Oče,« je dejala Edita, »predstavi me.«

Steinegge se je le nerad dvignil. Niti ni opazil luči. Najraje bi bil ostal vso noč tukaj sam z njo in zdelo se mu je nerazumljivo, čemu se ji tako mudi, da bi jo odvedel v hišo. Ni si mogel niti predstavljati, kako zlobne besede so ji šepetali o njem. Edita sicer ni hotela verjeti, vendar pa se je proti njeni volji vtihtopil dvom v njeno dušo. Bala se je, da bi tudi v tej neznanji hiši mislili slabo o njenem očetu. Bolje je poznala svet kakor on, čeprav ga je že toliko prepotoval.

Vstopila sta roko v roki. Na vratih je stala radovedna Fani s svečo v roki.

»Dobro večer,« je dejala Edita.

Fani, ki je gledala vedno s prezirom na »razcapanega« Steineggeja, se je skušala porogljivo nasmejniti, ko je šla Edita mimo nje in jo pozdravila. Toda nasmeji ji je hipoma izginil z ustnic in ljubko se je priklonila, ne da bi pozdravila na glas.

»Kako to, da je stari »zururk« tako domač s tako gospodično?« se je vprašala.

Opazila je dekletov ljubek in resen obraz ter elegantno postavo. Po njeni hoji, po vedenju, po mehkih in tihih glasih ter po preprosti, a okusni obleki si je napravila o neznaniki zelo ugodno sodbo.

»Posvetite nama,« ji je velel Steinegge.

Fani ga je začudeno pogledala. Kje je našel toliko odločnosti? Navadno si je komaj upal prosi služkinčad. Zdelo se je, da je zarzel za celo ped in je korakal visoko zravnano, kakor vojak, ki vodi kraljico. Molče je ubogala.

Steinegge je predstavil hčer brez tiste spoštljive ponižnosti, s kakršno se navadno predstavljajo sorodniki predstojnikom. Grof Nepo in Marina sta ostala popolnoma hladna. Grof Cezar je po zdravil zelo priširoko. Vstal je, prijel deklico za roko in ji začel z iskreno ljubeznivostjo pripovedovati, kako zelo ceni in ljubi njenega očeta. Gro-

fica Foska pa je spraševala oba in ni mogla ničesar razumeti. Ko je končno doumela, je začela vzklikati:

»Kak slučaj, kak slučaj!« Ni mogla več prenehati z vzklikanjem, s častitkami in z vsemogočimi vprašanji.

»Zakaj ste se vsedli tako daleč, dragica?« je dejala dekletu. Od samega veselja se ni mogloče nasiti. Po večerji boste imeli očeta še rajši. Pojdite sem, dušica.«

Edita se je opravičila z vso vljudnostjo. Grof je uganil, da želi ta oče in hči ostati sama, zato je dejal, da si gospodična gotovo želi najprej počitka. Naročil je Steineggeju, naj se dogovori z Ivanka glede sobe in je še pristavil, da si bo gospodična lahko dala pozneje prinesiti večerjo v sobo, če bo želela.

Ivanka je odvedla Edito v sobo, tik poleg Steineggejeve. Ta pa je medtem hodil po hodniku, govoril na glas stenam in stropu ter od časa do časa obstal ter poslušal korake in glasove obeh žensk. Na obrazu se mu je brala bojazan, da bi ne slišal več ničesar, da bi resnica ne bila več resnica. Končno je Ivanka zapustila sobo in šla navzdol po stopnicah.

Cez nekaj časa so se vrata znova odprla in nek glas je poklical čisto tiho:

»Oče!«

Steinegge je vstopil in objel hčerko. Nista mogla govoriti; le gledala sta se. Deklica se je smehljala skozi solze, on pa si je grizel ustnice in ves njegov obraz je pričal o tem, kako hudo trpi. Edita ga je razumela. Naslonila je glavo na njegove prsi in zašepetala:

»Saj si vesel, očka, kajne?«

Ubogi Steinegge je ves trepetal in si z vsemi silami prizadeval, da bi premagal ginjenost. Edita je vzela iz nedrji majhen medaljonek, ga odprla in podala očetu. Ta pa ga ni hotel pogledati. Vr-

nil ga je hčerki in si položil roko na srce. Nekaj časa je še ostal negiben in brez besed, nato pa je odločno stopil k svetilki in jo ugasnil.

»Pripoveduj sedaj,« ji je dejal. »Odpusti mi, če delam tako. Hočem slišati samo tvoj glas in pozabiti, da je minilo toliko let. Ali ti ni prav tako?«

O pač, bilo ji je popolnoma prav. Očetova slika, ki si jo je ohranila v spominu, se je tekom let spremenila; postala je lepša in vzvišenejša, torej prav v nasprotju z resničnostjo. Tudi zanjo je bilo v njegovi zunanosti nekaj tujega. Morala se je privaditi nanj, preden bi mu mogla popolnoma odpreti svoje srce. V temini jo je ljubljeni očetov glas ki si ga je v dolgih letih neštokrat klicala v spomin, napolnjeval dušo z neizmerno blaženostjo in ji zbujal spomine na najmanjše podrobnosti iz daljnih, srečnih otroških let. Tudi njej je bilo všeč, da sta se pogovarjala le tihi. Pripovedovala mu je o teh dvanajstih letih, ki jih je preživela pri starem očetu, pri dveh stricih in njenih družinah. Stari oče, ki je umrl pred nekaj meseci, je bil zelo dober z njo, vendar pa ni dovolil, da bi kdo samo imenoval izgnanega očeta. Edita je govorila čimbolj prizanesljivo o starem možu, ki je bil poln predsodkov, ki jih nihče v družini ni nikdar poskušal odstraniti. Steinegge jo je molče poslušal. Želel je, da bi čimprej slišal zadnji del povesti da bi zvedel, na kak način je Edita zapustila domovino in sorodnike ter šla iskat njega, medtem ko prej ni odgovorila na nobeno izmed njegovih številnih pism. Ta del je bil za pripovedovalko najtežji in najgorenkejši. Do dedove smrti ni dobila niti enega očetovega pisma. Ko pa je ta umrl, je slučajno dobila pismo, ki ga ji je oče pisal iz Turina, obenem pa je tudi zvedela, da ji je pisal vsa leta neštokrat iz najrazličnejših krajev, da pa so ji ta pisma prestregli in uničili.

ŠPORT

Po končanem turnirju

Z nogometno tekmo, ki smo jo gledali v nedeljo popoldne na stadionu, je bil končan enomesečni turnir ljubljanskih moštev.

Ljubljanski klubi so spet uredili svoje postave, fantje so spet prišli do žoge. Za trening ni bilo kaj prida priložnosti in tako smo se morali zadovoljiti s tem, kar smo »videli in kar so se znali « iz glave.

Sedaj, ko je konec in ko si bo Ljubljana spet privoščila zimo počitka — na tavorikah seveda — bi se spodobilo, da dodamo k temu turnirju še svoje opombe. Kórolan je dobil svoje, ker se ni športno boril proti Mladiki.

Gledalci so jim očitali, da so se »zmenili«, tekma je bila razveljavljena, Mladika oškodovana. Pristojna športna oblast si je zadevo ogledala od blizu in postavila stvari na svoje mesto. Naj je bilo tako ali tako, mi smo zadovoljni, da je bilo zaščiteno pravilno pojmovanje športa. Rajši ga imamo zelo malo in skromnega, kot pa napihnjenega in podprtega z intrigami in aferami.

Omenjamo še zanimivo izkušnjo, ki jo je napravilo vodstvo turnirja. Dve nedelji so igrali na igrišču Ljubljane, dve pa na stadionu. Na to drugo poljano smo prišli z večjim veseljem, ker nudi človeku košček narave in estetsko urejeno okolje. Videti je bilo, da so se gledalci bolje počutili, čeprav ni bilo oko navajeno na tako velike dimenzije ter na motenje igre od zgoraj. Nekateri, ki so bili vajeni, da so 10 let postajali lik ob igrišču in se borili s stranskim sodnikom, ki jih je odganjal z linije, so tudi tokrat poskušali vdirati na svoja priljubljena mesta, vendar brez potrebe, zakaj tekma je bila tudi za ogražo lepo pregledna. Med gledalci je zanimanje raslo in jih je bilo zadnjo nedeljo že okrog 700.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Delavniki: 15-30, 17-30, Sloga op 14 dalje, nedelje in ozniki: 10, 13-30, 15-30, 17-30

Prepričljiva socialna stvarnost v filmu globoke in napete vsebine
Jetnica
z odličnimi umetniki: Eszter Szilagyi, Tivadar Uray, Gyula Csontos
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Tenorist GIUSEPPE LUGO poje arie in ponevke v sijajni glasbeni komediji
Bogastvo ni sreča
Prvi šlager-film sezone
KINO MATICA - TEL. 22-41

Zanimiv in krasen švedski film
Takšen mora biti mož!
Ljubzen lepe, razvajene meščanke in postavke ter značajnega kmetijskega fanta
Igralci: Adolf Jahr, Birgit Tengroth itd.
KINO UNION - TEL. 22-21

Šport v kratkem

V B-razredu italijanskega državnega prvenstva so dosegli v nedeljo naslednje izide: Busto Arsizio: Pro Patria—Napoli 1:1, Pisa: Pisa—Novara 0:0, Pescara: Pescara—Alessandria 5:0, Savona: Savona—Modena 4:1, Cremona: Cremonese—Brescia 1:0, Udine: Anconitana—Udinese 1:0, Siena: Siena—Spezia 1:1, Palermo: Palermo—Padova 0:0, Lodi: Fanfulla—Mater 5:0. Po šestem kolu vodi torej Spezia z 10 točkami, tej pa sledijo Napoli 9, Padova 8, Anconitana, Brescia, Cremonese, Pro Patria 7, Alessandria, Pisa, Palermo 6, Fanfulla, Novara, Modena, Udinese 5, Savona 4, Pescara, Siena, Mater po 3 točke.

Italijanski dirkač Magni je postavil v Milanu nov svetovni rekord v dirki na 50 km. Prevozil jih je v slajnem času 1:07:23,6 in popravil znamko, ki jo je držal Saponetti, za dobre pol minute. Nov svetovni rekord je postavil na milanskem dirkačev »Vigorellie«.

Graški postarji so igrali v nedeljo Mariboru proti tamošnjemu Rapidu in podlegli s krepko razliko 0:10. Od začetka je bila igra še dokaj izenačena, po prvih 45 minutah pa so že vodili Mariborčani z 0:3. Potem so jih dobili Gradčani še 7 v mrežo in številni rezultat 10:0 odgovarja trenutni premoči Rapid. Prireditvi je prisostovalo okrog 600 igralcev.

V Celju je gostovala v nedeljo nogometna enajstorič Graškega SK in igrala proti celjskemu moštvu. Celjani so premagali goste z 9:2. V nizu prireditve na Stajerskem bi bilo omeniti še gostovanje mariborskega SK Železničarja v Leibnitzu. Mariborčani so bili tehnično močnejši in so zmagali s 4:1.

O Trudi Pritzi je v Dunaju čitamo, da je nenadkriljiva, kadar vzame mali teniški lopar v roke in vihti z njim okrog zelene mize. Nedavno je gostovala na Jesenicah in igrala proti fantom, ki niso v ping-pongu nepoznani. Zgodilo se je pa, da je moral okrožni prvak namiznega tenisa Karel Kniflic priznati, da je Truda bolj »mojstrskac« od njega. Kniflica in Strumbala je odpravila z 2:0.

Na jubilejnim plavanju v Halle je bila dobra udeležba s strani tekmovalcev, padlo pa je tudi nekaj boljših znamk, od katerih omenjamo naslednji: 100 m hrbtno: Gerstenberg 1:11,6, 200 m prsno: Köhne 2:51,9.

Finska smučarska zveza je sklenila, da bo priredila letos državno smučsko prvenstvo v dveh obdobjih. Prvi del bo obsegal nordijske discipline, vključno tek na 50 km. Tu bodo razdelili vse uradne naslove državnih prvakov. V alpskih panogah smučanja letos ne bodo tekmovali, pač pa bodo priredili večje tekmovalstvo za juniorje, starejše gospode in dame. Terminov in krajev letošnjih smučskih prireditve Finci še niso objavili.

Z novim svetovnim rekordom se lahko ponaša tudi Madžar Ambrosie, ki je veljak v težki atletiki. Obojerno je dvignil težno 109 kg, kar je za pol kilograma več od svetovnega rekorda, ki je bil doslej v posesti Dunajčana Roberta Feina (108,5 kg). In da smo natančni, dodajamo, da gre za svetovni v lahkem razredu.

Širite najboljši slovenski list »Slovenec«!

ie bila: nadzorovati osuševalna dela do najmanjših podrobnosti: urediti vsa specialna dela vseh deležnih posestnikov, da so ostala v skladu s temeljnimi načrtom: odstraniti vse številne predhodke, napačna mnenja in zlobne ugovore. Člani komisije se niso posvetovali le pri mapah v pisarnah, temveč so tudi osebno sodelovali na licu mesta. Upokojeni okrožni gozdarski komisar pl. Zaruba je dobival za svoje delo iz cesarjeve zasebne blaginje po 400 goldinarjev doklade na leto.

Leta 1827. je bila dograiena 5207 sežnjev dolga, skoraj v ravni črti do Iga, tako imenovana Ižanska cesta. Povod za to cesto je dal baje cesar Franc I. Ko se je cesar leta 1825 nahajal na mestu, kjer stoji danes spomenik ob Gruberjevem prekopu, imel zemljevid Barja pred seboj, razpravljal o njegovem osuševanju in kazal na ižanski grad pred seboj, je rekel županu Hradeckemu: »Kako lepo bi bilo, če bi se mogli peljati odtod v ravni črti do tiste vasi!« Cesarjevo željo je smatral župan za povelje. Pravijo, da so te besede tako vplivale na župana, da se je lotil dela, ki se je zdelo podre nemogoče. Pet let pozneje se je vozil cesar Franc v spremstvu dolge vrste kočij po tej cesti. Težkoče, ki so se bile pri tem delu nakopile, so bile velikanske in skoraj nepremostljive. Od začetka ceste pri mestu do potoka Išce je bilo zemljišče Galevnik s 6 do 7 sežnjev globokimi »jezerskimi« okni. v premeru 8 do 12 sežnjev, ribniki komende. Preprošča imenovani, poleg še dveh globokih mest. Bregovi potokov so bili globoki in nedostopni. Onstran se je nahajalo zloglasno zemljišče »Spica od volarica«.

NAS DRUGI PODLISTEK
Jutri začnemo prinašati nov napet podlistek
EDGARJA WALLACEA
»SKRIVNOST SKRIVLJENE SVEČE«
Ta pisatelj spada med najbolj brane svetovne pripovednike ter je prevajan v vse svetovne jezike. S svojimi skrivnostnimi povestmi zna vzbuditi zanimanje bralcev v najvišji meri ter jih drži do konca. Prav povest »Skrivnost skrivljene sveče« ki se godi v naši balkanski sosesčini v Albaniji, spada med najbolj napete povesti tega pisatelja ter smo zato prepričani, da bodo naši bralci radi segali po dnevniku, ki jim prinaša tako zabavno in napeto čtivo.
NAROČAJTE »SLOVENCA«!

Sober
Oddajo:
Prazno sobo
v centru, takoj oddam
solidnemu gospodu. Krasna lega. Komfort. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6216.

Kurivo
Premoq
DRVA
I. POGAČNIK,
Ljubljana, Bohoričeva 5.
Tel. št. 20-59.

†
Naznanjamo, da nas je v starosti 83 let, previdena s tolažili svete vere, za vedno zapustila naša nad vse ljubljena mama, stara mama in prababica, gospa
Ana Javornik
roj. Zorc
Fogreh predrage pokojnice bo v sredo, dne 11. novembra 1942, ob desetih dopoldne na farno pokopališče v Zalni.
Zalna, 9. novembra 1942.
Žalujoči ostali

Ljubljansko barje v preteklosti

Preddela so se začela že v avgustu 1823. v avgustu je bil podrt prvi mlinski jez pod mestom in so začeli tudi poglabljati Gruberjev kanal. Z dvornim dekretom 13. septembra 1821 je bilo določeno, da bo potrebne stroške prevzela državna blagajna, prizadele občine pa so se obvezale za brezplačno naravno delo. Prvi znesek 11.000 gold. je bil nakazan za odstranitev jezov pri mlinu na Selu iz kameralne blaginje. V prihodnjem letu je bila Ljubljanska v krakovskem predmestju zajezena in se je začelo s čiščenjem struge. Pri tem so se bavili tudi z načrtom, da bi veliko vijiugo, ki je šlo pod šempetrsko »vojašnico« mimo Codellijeve graščine proti Štepanji vasi, z ravnim prekopom počez prerežali do Sela in s tem pospešili rečni tok Ljubljance za polovico. Ta kanal pa je bil dokončan šele leta 1827 in so znašali njegovi stroški 34.018 gold. 48 in pol krajcarja. Njegova dolžina je znašala 894 sežnjev; prekop je bil širok zgoraj 17, spodaj 13 sežnjev. Medtem je bila leta 1826 nakazana vsota 52.148 goldinarjev 59 in pol krajcarja za nadaljevanje osuševalnih del in so v tem letu marljivo delali na čiščenju rečne struge. V tem letu je tudi sestavil c. kr. gubernij tak imenovano lokalno osuševalno komisijo. Njeni člani so bili: c. kr. okrožni šumarski komisar Janez Zaruba pl. Oroszova, c. kr. svetnik in župan Janez Nep. Hradecky, pristav stavbne direkcije Sinn, okrožni inženir Simon Foklar, okrajni komisar ljubljanske okolice Bossauer pl. Erental in pa Franc Galle, graščak v Bistri. Njihova naloga

najboljše stojišče lovcev na kljunače in zanje najboli nevaren, ker so se ob najmanjši napačni stopinji do basu pogrezali v močvirje. Ta proga je bila dolga 400 sežnjev. Končno je križal potok Lošca štirikrat smer ceste, za zaključek pa je bilo zopet precejšnje močvirje »Jesenov pod grmom« pri Igu. Zemljišče ni bilo torej kar nič primerno za napravo ceste ter se je moglo delo dokončati le z vztrajnostjo in odločnostjo župana Hradeckega, saj so celo ostali člani komisije dvomili o uspešnosti začete delu. Toda prebivalci 36 prizadetih sosednjih občin, nekatere celo po 2 uri oddaljene, so pomagali in prispevali.

S to cesto so ustvarili novo zvezo z zunanjimi občinami, dovoz in pripravo spravljane pridelkov in nov prehod za potnike v Kočevje. Odslej je šlo po mitniških podatkih po Doleniski cesti v Ljubljano in nazaj po 49.124 vprežne živine na leto, po Ižanski cesti pa 13.067.

Ljubljanski meščani so izkazali svojemu vrednemu predsedniku hvaležnost za to zares mojstrsko delo in postavili ob Išci spomenik z napisi, ki se glasijo v slovenskem prevodu:

Prva cesta
skozi Ljubljansko Barje
izpeljana
od Ljubljane na Ig pri Studencu:
začeta leta 1825
dokončana leta 1827
s stroški in združenimi močmi
občin okrajev
magistrata ljubljanskega, okolice ljubljanske in Studenca: sezidana pod vodstvom in z vztraj-

no prizadevnostjo cesarskega svetnika, dežel. odbornika in župana provincialnega glavnega mesta Ljubljane Janeza Nepomuka Hradeckega pod pokroviteljstvom Njegove ekselence, deželnega guvernerja barona pl. Schmidburga

Nieg. c. kr. veličanstvo cesar Franc I. in cesarica Karolina sta osrečila to umetno cesto z najvišjim ogledom 5. junija 1830.

To spominsko ploščo poklanja potomstvu hvaležnost ljubljanskih meščanov 16. maja 1833.

Anton Samassa fecit

Izvršitev te ceste je bila povod za nadaljevanje osuševalna dela Ljubljanskega Barja, saj so se okoliški prebivalci prepričali, da urejene ceste čez močvirje niso nemogoče. Prevzem parcel v obdelovanje se je množil: Kmetijska družba je uredila v bližini nove ceste vzorno posestvo. V juniju 1830 si je ogledal dokončna dela cesar Franc I. s soprogo. Takrat se je uredilo tudi vraščanje pitne vode z dovodom čistejša potoka Lošce ob Ižanski cesti stoečim hišam (poprej so morali hoditi prebivalci četr ure daleč po mlačno in nečisto vodo iz Ljubljance), smotrnega izkopa odvodnih jarkov ter uravnave in uporabe skozi Barje tekočih potokov, ki so odplavljali rodovitno zemljo iz višje ležečih delov. Leta 1832 je dovršil okrožni inženir Simon Foklar novo nivelacijsko karto Ljubljanskega Barja. (Konec prih.).